

O'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
«Клиникаға кіріспе» кафедрасы			75 / 11
«Қалыпты ас қорыту және эндокриндік жүйелер» тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық			

ТӘЖІРБЕЛІК САБАҚТАРҒА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҮСҚАУЛЫҚ

Пән:	«Қалыпты қан мен лимфа»
Пән коды :	KKL 2210
ББ шифры мен атауы:	6B10115 "Медицина"
Оқу сағаты/кредит көлемі:	7 сағат (0,5 кредит)
Оқу курсы мен семестрі:	2 курс, 3 семестр
Тәжірибелік сабақ:	4 с.

Шымкент, 2024 г.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникаға кіріспе» кафедрасы		75 / 11
«Қалыпты ас қорыту және эндокриндік жүйелер» тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		

Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық «Қалыпты қан мен лимфа» пәнінің жұмыс оқу бағдарламасына (силлабус) сәйкес әзірленген және кафедра мәжілісінде талқыланды.

Хаттама № 11 «30» 05 2024 ж.

Кафедра меңгерушісінің м.а.

О.А.Ермолаева

№1 сабақ

1 Тақырыбы: Гемопозтикалық жүйе аурулары бар науқасты тексерудің жалпы

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникаға кіріспе» кафедрасы		75 / 11
«Қалыпты ас қорыту және эндокриндік жүйелер» тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		

әдістері

2 Мақсаты: Қан жасау жүйе аурулары бар науқасты тексерудің жалпы әдістерін үйрету

3 Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі керек:

- Науқастың медициналық картасын толтырудың реттілігі мен жоспары.
- Науқасты сипаттаудың реттілігі мен ережелері.
- Науқасты жалпы тексеру кезектілігі: жүргізу шарттары, ережелері мен техникасы.

Білім істей білуі керек:

- Қан жасау жүйе аурулары бар науқастардың шағымдарын сұрау әдістемесіне сипаттама беру
- Қан жасау жүйе аурулары бар науқастардың анамнезін жинау әдістемесіне сипаттама беру
- Жалпы тексеру жүргізу: жүргізу шарттары, ережелері және техникасы.

4 Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Қан аурулары бар науқастардың шағымдары мен белгілері (анемиялық синдром)
2. Ауру тарихы. Отбасы тарихы.
3. Физикалық зерттеу әдістері: тері мен шырышты қабаттардың түсі, тіл мен ауыз қуысының шырышты қабығының өзгеруі
4. Қосымша зерттеу әдістері: жалпы қан анализі

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары.

Тест тапсырмаларын орындау, клиникалық есептерді шешу, практикалық жұмыстарды орындау

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тесттілеу, ситуациялық есептерді шешу):

Тест тапсырмаларын орындау, клиникалық міндеттерді шешу

7. Әдебиет:

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Бақылау сұрақтар:

1. Қан аурулары бар науқастардағы негізгі шағымдар мен белгілер (анемиялық синдром)
2. Аурудың анамнезін сипаттаңыз.
3. Физикалық зерттеу әдістерін сипаттаңыз: терінің түсі, тілдің өзгеруі және ауыз қуысының шырышты қабаты
4. Қосымша зерттеу әдістері туралы сөйлесіңіз: жалпы қан анализі және т.б.

Тесттер

1. Анемияның диагностикасында негізгі зерттеу әдісі қандай?

- A) Қан анализі
- B) УДЗ
- C) Рентгенография
- D) Биопсия
- E) ЭКГ

2. Эритроциттердің жалпы жағдайын бағалайтын қандай көрсеткішті қолданамыз?

- A) Гемоглобин
- B) Лейкоциттер

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникаға кіріспе» кафедрасы		75 / 11
«Қалыпты ас қорыту және эндокриндік жүйелер» тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		

- C) Тромбоциттер
D) ЭТЖ
E) Гематокрит
3. Сүйек миының қандай әдісімен бағалайтын келесі көрсеткішті қолданамыз?
A) Сүйек миының биопсиясы
B) Жалпы қан анализі
C) УДЗ
D) Компьютерлік томография
E) Иммунофенотиптек
4. Лейкемияның белгісін қандай себептен көрсетеміз?
A) Лимфа түйіндерінің ұлғаюы
B) Салмақтың ұлғаюымен
C) Дене температурасының төмендеуімен
D) Физикалық күштің жоғарылауымен
E) Тәбеттің жоғарылауымен
5. Тромбоцитопения диагностикасында жиі кездесетін зерттеу әдісі қандай?
A) Жалпы қан анализі
B) Зәр анализі
C) Бауырдың функциясын зерттеу
D) Серологиялық тесттер
E) Биохимиялық анализ
6. В 12 витаминнің деңгейін бағалауға көмектесетін әдісі қандай?
A) Гомоцистеин деңгейін анықтау
B) Коагуляцияны анықтау
C) Ферритин сарысуын зерттеу
D) Жалпы қан анализі
E) Тромбоцит деңгейін бағалау
7. Қандағы эозинофилдің жоғарылауын қалай бақылаймыз?
A) Аллергиялық реакция
B) Инфекционды аурулар
C) Анемия
D) Лейкемия
E) Лактозаға сезімталдығы
8. Қан коагуляциясының бағалауда қандай тест қолданады?
A) Коагулограмма
B) УДЗ
C) Гематология
D) Иммунохимиялық анализ
E) Амилазды зерттеу
9. Гемостаздың бұзылысын қандай симптом көрсетеді?
A) Терідегі ісіктермен көгерулер
B) Жиі бас ауруы
C) Шаршағыштықтың жиілеуі
D) Іш ауруы
E) Периодты болатын дене қызуы
10. Төменді қандай әдіс инвазивті болады?
A) Трепанобиопсия

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
«Клиникаға кіріспе» кафедрасы	75 / 11
«Қалыпты ас қорыту және эндокриндік жүйелер» тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық	

- В) Жалпы қан анализі
- С) УДЗ
- Д) МРТ
- Е) Жалпы зәр анализі

№2 сабақ

1 Тақырыбы: Тексеру алгоритмі және пациентті тест тапсыруға дайындау.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникаға кіріспе» кафедрасы		75 / 11
«Қалыпты ас қорыту және эндокриндік жүйелер» тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		

2. Мақсаты: Тексеру алгоритмімен және пациенттің қан тапсыруға дайындығымен таныстыру

3. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі керек:

- Пациентті қан анализіне дайындаудың жалпы ұсыныстары мен ережелері
- Нәтижеге әсер етуі мүмкін негізгі факторлар
- Қан алуға арналған ұсыныстар
- Пациентті қан анализіне дайындау алгоритмі
- Зерттеуге қарсы көрсеткіштер

Білім істей білуі керек:

- Тексеру жүргізу және пациентті қан анализіне дайындау

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Науқасты қан анализіне дайындаудың жалпы ұсыныстары мен ережелері
2. Нәтижеге әсер етуі мүмкін негізгі факторлар
3. Қан алуға арналған ұсыныстар
4. Пациентті қан анализіне дайындау алгоритмі
5. Клиникалық қан анализіне дайындық
6. Биохимиялық қан анализіне дайындық
7. Зерттеуге қарсы көрсеткіштер

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары.

Тест тапсырмаларын орындау, клиникалық есептерді шешу, практикалық жұмыстарды орындау

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тесттілеу, ситуациялық есептерді шешу):

Тест тапсырмаларын орындау, клиникалық міндеттерді шешу

7. Әдебиет:

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Бақылау сұрақтары:

1. Науқасты қан анализіне дайындаудың жалпы ұсыныстары мен ережелерін айтыңыз
2. Нәтижеге әсер етуі мүмкін негізгі факторларды сипаттаңыз
3. Қан алу бойынша ұсыныстар туралы сөйлесіңіз
4. Пациентті қан анализіне дайындау алгоритмін көрсету
5. Клиникалық қан анализіне дайындықты сипаттаңыз
6. Биохимиялық қан анализіне дайындықты сипаттаңыз
7. Зерттеуге қарсы көрсеткіштер туралы айтыңыз

Тест сұрақтары:

1. Дезинфекцияның мақсаты-жою
 - a) вегетативті микроорганизмдер
 - b) барлық микроорганизмдер
 - c) патогендік және шартты түрде вегетативті және споралы формалар
 - d) патогендік микроорганизмдер
 - e) микроорганизмдердің споралық формалары
2. ВБИ қоздырғыштарының негізгі үлесі
 - a) шартты патогендік микроорганизмдер
 - b) патогендік бактериялар
 - c) вирустар
 - d) саңырауқұлақтар
3. Жалпы және ағымдағы тазалау үшін қасиеттері бар препараттарды қолданған жөн
 - a) дезинфекциялау және жуу
 - b) тек дезинфекциялық

- c) тек жуғыш заттармен
d) жуғыш және иіссіздендіргіш
- 4.Барлық LPU қалдықтары қауіптілік дәрежесі бойынша бөлінеді
a) 5 сынып
b) 2 сынып
c) 3 сынып
d) 4 сынып
- 5.Пациенттің қаны медициналық персоналдың терісіне түскен кезде емдеу жүргізіледі
a) 70% этил спирті
b) 96% этил спирті
c) 5% аламинол
d) 3% сутегі асқын тотығы
- 6.Епу стационарының пациенттерін гигиеналық өңдеу кемінде 1 рет жүргізілуі тиіс
a) 7 күн
b) 1 күн
c) 3 күн
d) 5 күн
7. Ауруханаішілік инфекциялардың алдын алу мақсатында медициналық ұйымда:
a) дезинфекциялық және зарарсыздандыру шаралары
b) дезинфекциялық және дератизациялық іс-шаралар
c) дезинфекциялық және дезинсекциялық іс-шаралар
d) профилактикалық және ошақты дезинфекциялау
- 10.Медициналық құралдарды зарарсыздандыру алдындағы тазартудың мақсаты әртүрлі органикалық және бейорганикалық ластаушы заттарды кетіру болып табылады
a) тек патогендік микробтарды жою

Ситуациялық есептер:

1 - есеп. Науқас ауруханада таңғы астан кейін жалпы анализге қан алды. Горьев камерасында санау кезінде лейкоциттер саны— $12 \cdot 10^9/\text{л}$.

Жалпы талдау үшін қан алу алдында науқасты дайындау шарттарын тізімдеңіз.

2 - есеп Зертханашы жалпы талдау үшін қан жинады. Панченков капиллярлары мен скарификатор инелері жұмыстан кейін 3% хлораминге 30 минутқа қойылды.

Капиллярлар мен инелерді өңдеу қадамдарын атаңыз

- b) патогендік және шартты-патогендік микробтарды жою
c) барлық микробтарды және олардың спораларын жою
- 11.Дезинфекция әдістеріне мыналар жатады
a) физикалық және химиялық
b) жалпы және ағымдағы тазалау
c) профилактикалық және ошақты дезинфекциялау
d) ағымдағы және қорытынды дезинфекция
- 12.Дезинфекциялаушыларға төзімділікті алу госпиталь қоздырғыштарына тән
a) патогенді
b) шартты-патогенді
c) вирустар
- 13.Инвазивті процедуралардан кейін медициналық бұйымдар инфекцияларға арналған режимдер бойынша дезинфекциялануы керек
A) вирустық
b) бактериялық
c) саңырауқұлақ
d) қарапайымдылардан туындаған
- 14.Пациенттердің дене сұйықтықтарымен, соның ішінде қанмен ластанған медициналық қалдықтар сыныпқа жатады
A) Б
b) А
c) В
d) Г
- 15.Стерилизаторлардың жұмысын бақылау әдістеріне жатпайды:
a) механикалық
b) химиялық
c) физикалық
d) бактериологиялық

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
«Клиникаға кіріспе» кафедрасы	75 / 11
«Қалыпты ас қорыту және эндокриндік жүйелер» тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық	

№3 сабақ

1. Тақырыбы: "Вакутейнер" вакуумдық жүйесінің көмегімен қан алу алгоритмдері. Қанмен еңбек қауіпсіздігін ұйымдастыру.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникаға кіріспе» кафедрасы		75 / 11
«Қалыпты ас қорыту және эндокриндік жүйелер» тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		

2. Мақсаты: "Вакутейнер" вакуумдық жүйесі және қанмен еңбек қауіпсіздігін ұйымдастыру арқылы қан алу алгоритмі туралы түсінік қалыптастыру.

3. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі керек:

1. Вакуумдық жүйемен қан алу техникасы
2. Вакуумдық жүйе: конфигурациясы және мақсаты
3. Вакуумдық түтіктер
4. "Вакутейнер" вакуумдық жүйесінің көмегімен қан алу алгоритмі
5. Қанмен еңбек қауіпсіздігін ұйымдастыру.

Білім алушы істей білуі керек:

- Вакуумдық жүйемен қан алу техникасын түсіндіріңіз
- "Вакутейнер" вакуумдық жүйесінің көмегімен қан алу алгоритмін жүргізу

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Вакуумдық жүйе: конфигурациясы және мақсаты
2. Вакуумдық түтіктер
3. Вакутейнерлердің ерекшеліктері мен артықшылықтары
4. "Вакутейнер" вакуумдық жүйесінің көмегімен қан алу алгоритмі
5. Вакуумдық түтіктерді пайдаланудағы ықтимал қателер
6. Тамырдан қан алудың асқынуы және мүмкін қиындықтары
7. Қанмен еңбек қауіпсіздігін ұйымдастыру.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары.

Тест тапсырмаларын орындау, клиникалық есептерді шешу, практикалық жұмыстарды орындау

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тесттілеу, ситуациялық есептерді шешу):

Тест тапсырмаларын орындау, клиникалық міндеттерді шешу

7. Әдебиет:

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Бақылау сұрақтар:

1. Вакуумдық жүйенің конфигурациясы мен мақсатын сипаттаңыз
2. Вакутейнерлердің ерекшеліктері мен артықшылықтары қандай?
3. Вакутейнер вакуумдық жүйесінің көмегімен қан алу алгоритмін көрсету
4. Вакуумдық түтіктерді пайдалану кезінде қандай қателіктер болуы мүмкін?
5. Тамырдан қан алудың асқынулары мен мүмкін қиындықтары туралы айтыңыз
6. Қанмен еңбек қауіпсіздігін ұйымдастыру туралы айтыңыз.

Тесттер:

1. Вакуумды жүйе көмегімен қан алуда қандай элемент қолданамыз?

- A. Вакутейнер
- B. Шприц
- C. Пипетка
- D. Флакон
- E. Мақта дисктері

2. Қан алуды даярлауда бірінші неден бастауымыз керек?

- A. Пациентке процедура туралы айту

- B. Укол жасайтын орынды дезинфекциялау
- C. Вакуумды жүйені даярлау
- D. Перчатка кию
- E. Ем шараны даярлау

3. Қан алу уақытында вакутейнерді қалай орналастырамыз?

- A. Вертикальді
- B. Горизонтальді
- C. Бұрышына 45°

- D. Пациенттің жүрек деңгейіне
- E. Ешқандай ерекшелікті сақтамаймыз

4.Қан алу кезінде қандай қауіпсіздік ережесін ұйымдастырамыз?

- A. Бір реттік инені қолданамыз
- B. Перчатки кимейміз
- C. Материалдың жарамсыз мерзімін тексермейміз
- D. Жууға көңіл аудармаймыз
- E. Бір реттік инені қолданамыз

5.Қан жинау кезінде келесі қандай жағдайды талап етеміз?

- A. Пациенттің есінен тануы
- B. Көгерудің пайда болуы
- C. Емшара орны ауруы
- D. Вакутейнерді толтыру
- E. Иненің дұрыс еместігі

6.Антикоагулянтты пробирка не үшін қолданады?

- A. Қан ұюын болдырмау үшін
- B. Қанды тез жинау үшін
- C. Қан көлемін ұлғайту үшін
- D. Инфекцияға сынама жасау үшін
- E. Антисептик үшін

7.Ине байқаусызда еденге түсіп қалды, не жасау керек?

- A. Үшкір заттар салатын контейнерге салу

- B. Көтеріп процедураны жасау
- C. Қайта қолдану
- D. Стерилизацияға жіберу
- E. Қоршаған ортаға зиян келтпөмеу үшін лақтырып тастау керек

8.Қан алу кезінде қандай қолғап қолданады?

- A. Латексті қолғап
- B. Хирургиялық қолғап
- C. Винилді қолғап
- D. Маталы қолғап
- E. Жоғарыдағы аталғанның барлығын

9.Қан жинап болған соң қандай әрекет жасау қажет?

- A. Жылдам лабораторияға жіберу
- B. Қан ұйығанын күту керек
- C. Устелде қалдыру керек
- D. Антикоагулянтпен араластыру
- E. Тозаңытқышқа қою керек

10.Қолданылған инені қалай утилизация жасау керек?

- A. Үшкір зат қолданатын арнайы контейнерге салынады
- B. Жай қалдық салатын жерге
- C. Өздігінен жандыру
- D. Устелде қалдыру
- E. Тіркеу бөліміне жіберу

Ситуациялық есептер:

1-Тапсырма: Қан алуға дайындық. Сіз медицина саласының маманысыз, ал сіздің алдыңызда қан алудан қобалжып тұрған науқас бар. Ыңғайлы тәжірибені қамтамасыз ету үшін пациентті дайындап, оны қалай тыныштандыру керек?

2 Тапсырма: Сіздің алдыңызда венозды жетіспеушілікпен науқас тұр.

- 1. Қан алуға қандай орын тағайындайсыз?
- 2. Сіздің шешеміңізге қандай фактор әсер етті?

3 Тапсырма: Вакумды жүйені қолдану. Қан жинауға «Вакутейнер» вакуумды жүйені қолдануға даярланып тұрсыз. Жүйені дұрыс қолдану үшін ұандай этапты қолдануыңыз керек?

4 Тапсырма: Асептики сақтау керек. Қан жинау кезінде бір әріптесіңіз асептика жағдайын сақтамады..

Осындай жағдайда сіз қалай жасауыңыз керек?
Анализ нәтижесіне сіз қалай әрекет етуіңіз керек?

5 Тапсырма: Асқынуға реакция: Қан жинау кезінде пациенттің көңіл күйінде қаламау реакциясы бар (қан қысымының төмендеуі, бас айналуы).

- 1.Сіздің әрекетіңіз?

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникаға кіріспе» кафедрасы		75 / 11
«Қалыпты ас қорыту және эндокриндік жүйелер» тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		

2. Сіз қандай белгілерге көңіл аударасыз?

6 Тапсырма: Материалдарды өңдеу және утилизация жасау. Қан алып болған соң сіз материалдарды дұрыс өңдеуіңіз керек.

Инфекция тудыратын мүмкіндікті болдырмау үшін сіздің әрекетіңіз?

8 Тапсырма: Жаңадан келген қызметкерді оқыту. Қан жинауға «Вакутейнер» вакуумды жүйені қолдануға жаңадан келген қызметкерді үйретіп жатырсыз.

Процессті жүргізуге қандай көмекті қолданасыз?

8 Тапсырма: Тәуекелділікке ақпараттандыру. Процедура кабинетінде жұмыс жасағанда қандай тәуекелділікке барады.

Ол туралы қандай ақпарат бере аласыздар?

9 Тапсырма: Пациент туралы ақпаратты тексеру. Қан алу алдында Сіз қандай ақпараттың дұрысын білуіңіз керек.

Қателік жасамас үшін қандай ақпараттар жинау керек?

10 Тапсырма: Жарақат кезіндегі сіздің әрекетіңіз. Қан жинау кезінде байқаусызда өз қолыңызға ине кіргізіп алып зақымдадыңыз.

1. Сіздің іс әрекетіңіз?

2. Қорғану үшін қандай ары қарай қандай тәсілді қолданасыз?

№4 сабақ

1. Тақырыбы: Зерттеуге қол жетімді лимфа түйіндерінің топтары.

2. Мақсаты: Білім алушыларға зерттеуге қол жетімді лимфа түйіндерінің топтары туралы білім беру

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникаға кіріспе» кафедрасы «Қалыпты ас қорыту және эндокриндік жүйелер» тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		75 / 11

3. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі керек:

- сау адамда пальпацияланатын лимфа түйіндерінің орналасуы мен сипаттамалары
- лимфа түйіндерінің құрылымы мен қызметі
- лимфаденопатия ұғымының анықтамасы
- ЛАП мүмкін себептері
- ЛАПпен бірге жүретін клиникалық көріністер
- ЛАП синдромының негізінде жатқан ауруларды диагностикалау принциптері мен әдістері

Білім істей білуі керек:

- Науқаста лимфа түйіндерінің топтарын түсіндіру және көрсету
- Перифериялық лимфа түйіндерін пальпациялау

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Лимфа түйіндері туралы түсінік
2. Лимфаденопатия ұғымы
3. Лимфа түйіндерінің мөлшерін ұлғайту механизмдері
4. Лимфоаденопатиялардың жіктелуі
5. Лимфа түйіндерінің топтары (локализация, өлшемдер, консистенция, саны, нәзіктік, лимфа түйінінің үстіндегі терінің өзгеруі, бір-бірімен және қоршаған тіндермен байланыс)
6. Лимфоаденопатия синдромы бар науқасты бастапқы тексеру кезіндегі диагностикалық кешен

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары.

Тест тапсырмаларын орындау, клиникалық есептерді шешу, практикалық жұмыстарды орындау

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тесттілеу, ситуациялық есептерді шешу):

Тест тапсырмаларын орындау, клиникалық міндеттерді шешу

7. Әдебиет:

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.).

Бақылау сұрақтары:

1. Пальпацияланатын перифериялық лимфа түйіндерінің өлшемдері мен сипаттамаларын беріңіз.
2. Лимфаденопатия ұғымына анықтама беріңіз.
3. Локализацияланған және жалпыланған лимфоаденопатияны анықтаңыз.
4. Лимфоаденопатия синдромын уақтылы диагностикалаудың өзектілігі неде?
5. Лимфоаденопатиялардың этиологиясы.
6. Лимфоаденопатия көріністерімен бірге жүруі мүмкін негізгі клиникалық көріністерді сипаттаңыз.
7. ЛАП себебін тексеру үшін қажетті негізгі зертханалық зерттеулерді атаңыз.
8. ЛАП себебін тексеру үшін қажетті негізгі аспаптық зерттеулерді атаңыз және олардың диагностикалық құндылығын түсіндіріңіз.

Тест сұрақтары:

1. Лимфа жүйесінің негізгі қызметі:

а) тіндердің дренажы және лимфаның
веноздық коллектор жүйесіне ауысуы;
б) адам ағзасының перифериялық
бөлімдерінде тотығу процестерін жүзеге
асыру;

в) тіндерді оттегімен байыту;

г) қалдық өнімдердің перифериялық
ұлпаларынан қоршау

2. Лимфа жүйесі:

а) аймақтық лимфа түйіндері, көкбауыр,
тимус, бадамша бездер;

б) лимфа түйіндері, лимфа тамырлары,
көкбауыр, бадамша бездер, лимфоидты
фолликулалардың жеке шоғыры;

в) лимфа түйіндері, сүйек кемігі, тимус,
көкбауыр.

г) лимфа түйіндері, көкбауыр

д) лимфа түйіндері, көкбауыр, бадамша
бездер

3. Лимфа түйіндері түзілуін аяқтайды:

а) бала туылған кезде

б) 12-13 жасқа дейін

в) жыныстық жетілу кезеңінде

г) 25-30 жасқа дейін

д) егде жаста

4. Ультрадыбыстық зерттеу кезінде
мойынның беткі лимфа түйіндерінің
тобына тән өлшемдер:

а) 0,5 мм

б) 10 мм дейін;

в) 15 мм дейін;

г) 20 мм дейін

д) кез келген мүмкін.

5. Клиникалық норма ретінде лимфа
түйіндерінің беткі топтарының қандай
өлшемдері қабылданады:

а) 0,5 мм

б) 10 мм;

в) 15 мм;

г) 20 мм

д) кез келген мүмкін.

6. Ультрадыбыстық зерттеу кезінде
лимфа түйіндерінің келесі өлшемдерін
жасау керек:

а) ені, ұзындығы, алдыңғы-артқы өлшемі;

б) екі өлшемді өлшеу жеткілікті;

в) бір өлшемді өлшеу жеткілікті

г) ені және диагональ бойынша

д) диагональ бойынша

7. Лимфа жүйесін ультрадыбыстық
зерттеу үшін көрсеткіш:

а) лимфа түйіндерін пальпациялық
анықтау;

б) лимфа түйіндерін пальпациялық
анықтау және қатерлі процеске күдік;

в) кез келген аурулар

г) дәнекер тінінің диффузды ауруы

д) ЖРВИ

8. Ультрадыбыстық зерттеу кезінде беткі
лимфа түйіндерін тексеру мыналарды
қамтиды:

а) мойынның бүйір беттерін, лимфа
түйіндерінің супраклавикулярлы,
субклавиялық топтарын тексеру;

б) лимфа түйіндерінің
супраклавикулярлы, субклавиялық,
аксиларлы топтарын тексеру;

в) лимфа түйіндерінің мойын,
супраклавикулярлы, субклавиялық,
аксиларлы және шап топтарының бүйір
беттерін тексеру;

г) лимфа түйіндерінің, қолтық асты және
шап аймағының супраклавикулярлы,
субклавиялық топтарын тексеру

9. Науқас мойын аймағында
ауыртпалықсыз лимфа түйінінің
ұлғаюына шағымданған кезде учаскелік
дәрігердің тактикасы:

а) қабынуға қарсы ем жүргізу;

б) пункцияны цитологиялық зерттеу
арқылы үлкейтілген түйіннің пункциясын
жасаңыз;

в) ЛОР-дәрігерге консультацияға жіберу;

г) физиотерапия жүргізу.

10. Лимфогрануломатоздың таралуын
нақтылау үшін келесі зерттеу әдістері
қолданылады::

а) екі проекциядағы кеуде қуысының
рентгенографиясы;

б) екі жақты төменгі лимфография;

в) іш қуысы мүшелерінің
ультрадыбыстық зерттеуі;

г) спирографиялар.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникаға кіріспе» кафедрасы		75 / 11
«Қалыпты ас қорыту және эндокриндік жүйелер» тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		

11. Лимфогрануломатоздың алғашқы көріністері ретінде көбінесе ұлғаю байқалады:

- а) жатыр мойны-супраклавикулярлы лимфа түйіндері;
 - б) медиастинальды лимфа түйіндері;
 - в) шап лимфа түйіндері;
 - г) ретроперитонеальді лимфа түйіндері.
12. Шап лимфа түйіндерінің зақымдануы түріндегі лимфогрануломатоздың алғашқы көрінісі жиілікте кездеседі:
- а) 10-ға дейін %;
 - б) 20-дан 50-ге дейін %;
 - в) 50-ден 70-ке дейін %;
 - г) 70% - дан астам.

13. Лимфогрануломатозды диагностикалаудың ең сенімді әдісі:

- а) кеуде қуысының рентгенографиясы және томографиясы;
 - б) жалпы және биохимиялық қан анализі;
 - в) иммуногистохимиялық зерттеу;
 - г) гистологиялық зерттеу.
14. "Лимфоаденопатия" термині мынаны білдіреді:
- а) перифериялық қандағы лимфоцитоз;
 - б) лимфа түйіндерінің лейкомиялық инфильтрациясы;
 - в) стерильді пункттегі лимфобластоз;
 - г) лимфа түйіндерінің ұлғаюы.

Ситуациялық есептер:

1 – есеп Науқаста сол жақта мойында лимфа түйіндері тобының ұлғаюы байқалады. Өлсіздікке, салмақ жоғалтуға, терінің қышуына, безгегіне шағымданады. ESR 40 мм/сағ, нейтрофильді лейкоцитоз, анемия және тромбоцитопения жоқ. Лимфа түйінінің биоптатын зерттеу кезінде атипті жасушалардың көбеюі табылды, олардың арасында алып көп ядролы жасушалар, некроз және склероз аймақтары бар.

1. Біз қандай ауру туралы айтып отырмыз?

2. Гистологиялық зерттеу нәтижелері бойынша аурудың қандай нұсқасы туралы ойлану керек?

2 - есеп. Созылмалы тонзиллитпен есепте тұрған 5 жастағы науқаста бір жағынан субмандибулярлық және мойын лимфа түйіндерінің ұлғаюы байқалады. Науқастың әлауқаты қанағаттанарлық. Соңғы алты айда тонзиллиттің өршуімен байланысты температура ай сайын 38С дейін көтеріледі. Жұтқыншақта Бадамша бездердің гипертрофиясы мен гиперемиясы, лакунаның кеңеюі. Жалпы қан анализінде жеңіл анемия, нейтрофильді лейкоцитоз. Биохимиялық қан анализінде гипер-а-глобулинемия.

1. Негізгі синдромдарды белгілері бойынша бөліңіз.

2. Болжалды диагноз.

3. Диагнозды растау үшін міндетті емтихан минимумын тізімдеңіз.

Әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Клиникаға кіріспе. Том 1 [Мәтін] : оқулық / С. М. Кабиева [ж.б.] ; ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ҚММУ. - Алматы : Эверо, 2016. - 287 б. с
2. Каркабаева, А. Д. Клиникаға кіріспе-2. 1 -бөлім [Мәтін] : оқу құралы / А. Д. Каркабаева, Н. Н. Теляева. - Астана : [б. и.], 2017. - 152 бет. с. Каркабаева, А. Д. Клиникаға кіріспе-2. II-бөлім [Мәтін] : оқу құралы / А. Д. Каркабаева, Н. Н. Теляева. - [Б. м.] : Астана, 2017. - 208 бет. с
3. Каркабаева, А. Д. Клиникаға кіріспе-2. II-бөлім [Мәтін] : оқу құралы / А. Д. Каркабаева, Н. Н. Теляева. - [Б. м.] : Астана, 2017. - 208 бет. с
4. Толекова, С. З. Клиникаға кіріспе [Мәтін] : оқу құралы / С. З. Толекова. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2013. - 244 бет. с

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникаға кіріспе» кафедрасы «Қалыпты ас қорыту және эндокриндік жүйелер» тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		75 / 11

5. Теляева, Н. Н. Введение в клинику -2. Ч. 1 [Текст] : учеб. пособие / Н. Н. Теляева, А. Д. Каркабаева. - Астана : [б. и.], 2017. - 214 с.
6. Теляева, Н. Н. Введение в клинику -2. Ч. II [Текст] : учеб. пособие / Н. Н. Теляева, А. Д. Каркабаева. - Астана : [б. и.], 2017. - 210 с
7. Кабиева, С. М. Введение в клинику. Т. 1. [Текст] : учебник / С. М. Кабиева. - Алматы :Эверо, 2016. - 304 с
8. Курноскина В. П. Пациенттің клиникалық жағдайын бағалау : оқу құралы / В. П. Курноскина, Д. К. Жүнісова. - Қарағанда : Medet Group , 2020. - 224 бет

Қосымша әдебиеттер:

1. Алпысова А. Р. Ауруханаға дейінгі кезеңде жедел көмек көрсету алгоритмдері = Алгоритмы оказания неотложной помощи на догоспитальном этапе : оқу құралы / А. Р. Алпысова, Н. В. Молодовская ; ҚР Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. - Қарағанда : АҚНҰР, 2019. - 120 б. с.
2. Қаныбеков А. Жедел медициналық жәрдем : оқу құралы / А. Қаныбеков. - 2-ші бас. - Қарағанды : АҚНҰР, 2017. - 266 бет. с.
3. Аяпов К. Модернизация сестринского образования Казахстана : сб. / К. Аяпов. - 2-е изд., перераб. - [б. м.] : New book, 2022. - 220 с.
4. Kabiyeveva, S. Introduction in clinic. Volume 1 [Текст] : textbook / S. Kabiyeveva. - Almaty : "Evero" , 2016. - 263 p.
5. Hammer , Gary D. Pathophysiology of Disease: An Introduction to Clinical Medicine / Gary D. Hammer . - 7nd ed. - New York : Mg Graw Hill. Education, 2014. - 762 p.
6. Пациенттерді оқыту : оқу құралы / Д. К. Жүнісова [және т. б.]. - Қарағанды : АҚНҰР, 2020. - 104 бет
7. Методы клинических лабораторных исследований : к изучению дисциплины / ред. В. С. Камышников. - 6-е изд. перераб. - М. : Медпресс-информ, 2013. - 736 с
8. Даулетбаев Д.А. Мейірбике манипуляциясы алгоритмдері (стандарттары) Эверо-2024

Электронды оқулықтар:

1. Датхаев, У. М. Коммуникативные навыки [Электронный ресурс] : учебник / У. М. Датхаев, М. А. Асимов, Г. Ж. Умурзахова . - Электрон. текстовые дан.(5,21 МБ). - Алматы : Эверо, 2016. - 256 с. эл. опт. диск (CD-ROM)
2. Асимов, А. А. Коммуникативтік дағдылар [Электронный ресурс] : оқулық / М. А. Асимов, А. А. Сұлтанбеков . - Электрон. текстовые дан.(7,30МБ). - Алматы : Эверо, 2016. - 260 бет. эл. опт. диск (CD-ROM).
3. Адилова, Л. М. Мейіргердің манипуляциялық әрекетінің алгоритмдері [Электронный ресурс] : оқу құралы = Алгоритмы сестринских манипуляций : учеб. пособие - М. : "Литтерра", 2016. - 248б.
4. Коммуникативтік дағдылар. Коммуникативные навыки. Communication skills. Алматы, ТОО “Эверо”, 118 https://www.elib.kz/ru/search/read_book/601/
5. Дәрігер мамандығына кіріспе. Клиника, құқық, этика және коммуникация негіздері.А-симов М.А., Оразбакова Г.О., Мадалиева С.Х., Багиярова Ф.А.,2017/ <https://aknurpress.kz/reader/web/1545>
6. Жедел медициналық жәрдем Қаныбеков А. , 2017 <https://aknurpress.kz/reader/web/1346>

O'ŇTÜSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникаға кіріспе» кафедрасы		75 / 11
«Қалыпты ас қорыту және эндокриндік жүйелер» тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		

7. Диагностика және жедел медициналық көмек көрсету алгоритмі / algorithm of diagnosis and emergency care Алпысова А.Р. , 2015 <https://aknurpress.kz/reader/web/1348>
8. Арынгазин, К.Ш., Мажимова, М.Б.
Первая доврачебная помощь при несчастных случаях : Учебно-методическое пособие. / Сост. К. Ш. Арынгазин. - Павлодар: Кереку, 2013. - 73 с. <http://rmebrk.kz/book/68579>
9. S. Kabiyeve Introduction in clinic: Textbook, volume I. – Almaty: 2020 – 263 p.https://elib.kz/ru/search/read_book/324/
10. Кабиева С.М. Введение в клинику: Учебник. Том I./С.М. Кабиева.- Алматы: Эверо, 2020. –304 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/316/

Электронды ресурстар:

1. Электронная библиотека ЮКМА - <https://e-lib.skma.edu.kz/genres>
2. Республиканская межвузовская электронная библиотека (РМЭБ) – <http://rmebrk.kz/>
3. Цифровая библиотека «Aknurpress» - <https://www.aknurpress.kz/>
4. Электронная библиотека «Эпиграф» - <http://www.elib.kz/>
5. Эпиграф - портал мультимедийных учебников <https://mbook.kz/ru/index/>
6. ЭБС IPR SMART <https://www.iprbookshop.ru/auth>
7. информационно-правовая система «Заң» - <https://zan.kz/ru>
8. Cochrane Library - <https://www.cochranelibrary.com/>